

De Nationaal Coördinator Groningen wil minder overheadkosten.

Er moet meer geld naar de burgers en minder naar expertisebureaus.

Maar waarom gaat er zoveel geld naar de expertisebureaus?

Het antwoord is vrij simpel te geven. De driehoek NAM/Ministerie van Economische Zaken/Nationaal Coördinator Groningen (NCG) hebben door een strikte scheiding te maken tussen de schade door gasbevingen en overige schade door gaswinning een situatie gecreëerd waarbij alleen de schade door bevingen vergoed kan worden en overige gevolgen van de gaswinning buiten de boot vallen.

Om de NAM op papier buiten het proces van de schadeafhandeling te houden is het CVW (Centrum Veilig Wonen) opgericht. Een bedrijf waar nota bene winst wordt gemaakt met het geld dat voor de schadeafhandeling van de Groningers bedoeld was. Bij het CVW kan alleen bevingsschade gemeld worden.

Het schadeprotocol van het CVW sluit de term mijnbouwschade dus uit. Dit is overeengekomen in de samenwerkingsovereenkomst tussen de driehoek NAM, EZ en NCG waarin staat dat NAM geen aanleiding ziet om het werkgebied van de NCG uit te breiden tot mijnbouwschade inclusief bodemdaling. Met als gevolg dat schade door bodemdaling niet meegenomen wordt in het Schadeprotocol van het CVW. Volgens het Meerjarenprogramma van de NCG is bij andere oorzaken van schade dan door aardbevingen het mandaat van CVW niet toereikend.

Waar ligt nu een belangrijk deel van het probleem van de niet gecompenseerde schade?

Door de gaswinning kunnen bevingen ontstaan. Het effect daarvan kan (op grond van de door de NAM en CVW gehanteerde criteria) maar in een zeer beperkt gebied van Groningen tot schade leiden. Maar door de aardgaswinning daalt ook de bodem over een veel grotere oppervlakte dan waar de bevingen zich manifesteren. Van die bodemdaling over zo'n grote oppervlakte krijg je op zich geen schade aan woningen.

Wat wel schade veroorzaakt is een bijkomend gevolg van die bodemdaling. Het oppervlaktewater in dat gebied zal door de bodemdaling relatief stijgen ten opzichte van het maaiveld. Simpel gezegd, het water in de sloot komt hoe dan ook hoger te staan. **Het waterschap blijkt ondanks peilaanpassingen niet in staat de ontstane problemen goed op te lossen. Door het hogere waterpeil wordt de bodem waarop de Groninger huizen staan over een heel grote oppervlakte natter.** Dit zorgt ervoor dat de draagkracht van de grond minder groot wordt en dat de huizen gaan zakken. Dit fenomeen heet zetting.

Zetting is deels een normaal verschijnsel in de bouw. Een huis zakt altijd iets na nadat het gebouwd is. De meeste zetting vindt plaats in de eerste 3 jaar. Het duurt ongeveer 25 jaar voordat een woning niet meer zakt en er een stabiele situatie ontstaat.

Maar nu blijkt in Groningen dat veel huizen die ouder zijn dan 25 jaar opnieuw beginnen te zakken door de nattere bodem. De zetting die door verhoogde waterstanden ontstaat is een zetting ontstaan als gevolg van de aardgaswinning, een geïnduceerde zetting (= door mensen veroorzaakte zetting).

Geïnduceerde zettingen kunnen ook door bevingen ontstaan. Verweking, opslingering, verdichting, lateral spreading en spanningen door knipklei zijn een aantal factoren die ook tot geïnduceerde zettingen kunnen leiden.

Even terug naar de schadeafwikkeling. Alleen bevingsschade kan gemeld en na inspectie vergoed worden door de NAM/CVW. Toegekende schade valt in de categorie A schade (schade veroorzaakt door bevingen) of B schade (schade verergerd door bevingen).

Geïnduceerde zettingschade is echter nergens te verhalen. Deze schade wordt dan als een zogenaamde C schade (schade die niet door bevingen veroorzaakt is) afgewezen. Ook de Commissie Bodemdaling en de Technische Commissie Bodembeweging (eveneens verbonden aan de driehoek (EZ/NAM/NCG) hebben in hun beoordelingen laten zien dat ze niet gevoelig zijn voor de gevolgen van de diepe bodemdaling in de ondiepe bodem.

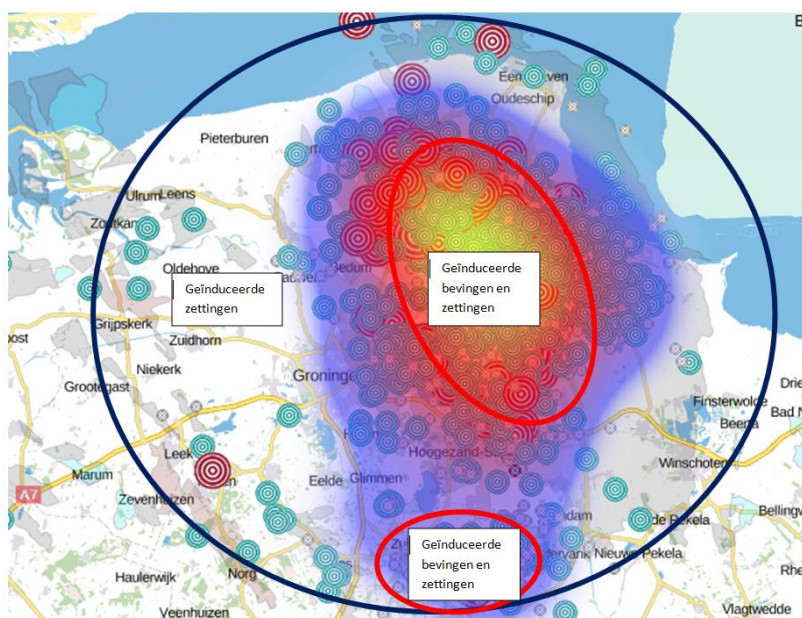
De effecten van de gaswinning op de bodem en de waterhuishouding zijn echter zeker wel goed te meten d.m.v. tilsensoren. Maar het plaatsen ervan wordt door de overheid tegengehouden, ondanks de motie van de Kamer.

Als we eens kijken hoeveel C schade er de laatste tijd in de schaderapporten staat en dat afzetten tegen de hoeveelheid schade die de mensen uit Groningen werkelijk hebben, lijkt het niet zo verwonderlijk dat mensen vragen om een contra expertise of arbitrage. Er wordt hun immers geen recht gedaan. Het leeuwendeel van de gemelde schade wordt afgewezen.

Wanneer de Nationaal Coördinator Groningen de proceskosten echt omlaag wil brengen en echt meer geld naar de burgers wil laten vloeien om de schade te vergoeden, zou hij zich sterk moeten maken om alle facetten van het probleem als schade door gaswinning aan te kunnen melden en af te kunnen laten handelen bij één loket inclusief de geïnduceerde zettingschade.

Dit zal zeker zorgen dat de proceskosten gaan dalen, maar ook dat de uitgekeerde schadebedragen zullen stijgen. Maar omdat zowel de EZ, de NAM en de Nationaal Coördinator Groningen vinden dat het geld naar de burger moet vloeien die schade heeft, zou je mogen verwachten dat ze het bovengenoemde voorstel om tot één loket te komen, omarmen en uit gaan voeren.

Als de Nederlandse Politiek vindt dat alle schade vergoed zal moeten worden zal ook de geïnduceerde zettingschade vergoed moeten worden en zullen ze de Minister van EZ de opdracht moeten geven dit te gaan regelen.

Eddie van Marum

Hilda Groeneveld

9 februari 2017